

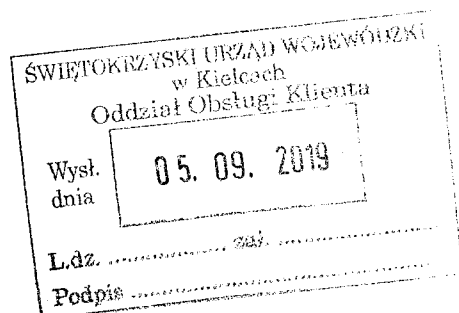

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, 03.09.2019 r. r.

PSZ.II.431.33.2019

Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Zacisze 5
28-400 Pińczów

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym, która przeprowadzona została w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie w dniach 5 – 6 sierpnia 2019 r.

Kontrola przeprowadzona była na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 r., poz. 1111) oraz art. 19 pkt 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1508).

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Alicja Saran** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 553/2019 z dnia 22.07.2019 r. – inspektor kierujący zespołem inspektorów,
2. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 555/2019 z dnia 22.07.2019 r.,
3. **Pani Anna Krupa – Pawłowska** – Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 554/2019 z dnia 22.07.2019 r.,

Zakresem kontroli objęte zostały następujące zadania:

- 1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.**
- 2. Kwalifikacje kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.**
- 3. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.**
- 4. Organizowanie wsparcia i finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.**
- 5. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.**
- 6. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.**
- 7. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.**
- 8. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.**
- 9. Zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.**
- 10. Prowadzenie rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**
- 11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.**

12. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej - informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.
13. Finansowania dodatku, o którym mowa w art. 115 ust 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
14. Pomoc przyznawana osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz pomoc w integracji ze środowiskiem tych osób.
15. Kontrola nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).
16. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art.187a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Okres objęty kontrolą: 01.01.2018 r. do dnia kontroli.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie jest jednostką organizacyjną Powiatu Pińczowskiego, powołaną w celu realizacji m. in. zadań własnych i zleconych powiatowi z zakresu pieczy zastępczej. Centrum funkcjonuje w oparciu o Statut i Regulamin Organizacyjny.

Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie wprowadzony został Uchwałą NR XVIII/108/2012 Rady Powiatu Pińczowskiego z dnia 21 marca 2012 r. Dokument zmieniono Uchwałą NR XXVI/151/2012 Rady Powiatu Pińczowskiego z dnia 28 grudnia 2012 r., zmiana dotyczyła wyodrębnienia obsługi finansowo – kasowej.

Statut zawiera obowiązujące przepisy prawne, na podstawie których funkcjonuje, w tym ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Strukturę organizacyjną i zasady funkcjonowania Centrum określa Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie nadany Uchwałą Nr 112/2012 Zarządu Powiatu w Pińczowie z dnia 31 stycznia 2012 r. Regulamin zmieniono Uchwałą Nr 302/2017 Zarządu Powiatu Pińczowskiego z dnia 21 września 2017 r. W Regulaminie Organizacyjnym zawarte zostały zadania własne powiatu z zakresu pieczy zastępczej (§ 10), a także zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (§ 13). W/w zadania zgodne są z art. 180 oraz art. 76 ust. 4 ustawy. Wśród zadań organizatora nie wymieniono zadań wynikających z art. 76 pkt 3 a oraz 14 a. Brakujące zapisy należałoby uzupełnić podczas najbliższej aktualizacji Regulaminu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, zostało wyznaczone na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej na podstawie Zarządzenia NR 47/2011 Starosty Pińczowskiego z dnia 5 grudnia 2011 r. (zał. nr 2), natomiast Zarządzeniem Nr 1 a /2012 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie z dnia 04.02.012 r. powołano Zespół do spraw pieczy zastępczej (zał. nr 3), zgodnie z art. 76 ust. 2 ustawy.

Ad. 1. Opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Zgodnie z art. 180 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej, zawierającego m.in. coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. W związku z powyższym Uchwałą NR XXXVIII/196/2018 Rady Powiatu w Pińczowie z dnia 27 marca 2018 r. przyjęto Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Pińczowskim na lata 2018 – 2020. Wykonanie Uchwały zostało powierzone Zarządowi Powiatu oraz Dyrektorowi Centrum.

Program zawiera:

1. Charakterystykę pieczy zastępczej na terenie powiatu w latach 2012 - 2017, z której wynika, że liczba rodzin zastępczych w w/w latach wzrosła z 39 w 2012 roku do 44 w roku 2017. Większość rodzin były to rodziny spokrewnione z dzieckiem - 32, 10 rodzin niezawodowych oraz 2 rodziny zawodowe.
2. Główny cel Programu, którym jest *rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej*. Jako cele szczegółowe podano:

- Zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej pieczy zastępczej.
- Wspieranie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu.
- Zapewnienie wszechstronnej pomocy usamodzielniającym się wychowankom rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- Wielokierunkowa praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Każdy z celów szczegółowych ma określone kierunki działań oraz oczekiwane efekty.

3. Zagrożenia wynikające z realizacji działań programu, m. in. niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój pieczy zastępczej, utrudnienia przez naturalnych rodziców procesu przysposobienia dziecka itp.;
4. Analiza SWOT, w której podano czynniki zewnętrzne, określone jako mocne i słabe strony środowiska lokalnego powiatu pińczowskiego, a także czynniki zewnętrzne określające szanse realizacji celów Programu oraz zagrożenia utrudniające pełne wykorzystanie szans i silnych stron środowiska lokalnego;
5. Infrastrukturę Powiatu Pińczowskiego w zakresie pomocy rodzinie;
6. Źródła finansowania Programu, m. in. budżet państwa i budżet powiatu;
7. Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie we współpracy ze: Starostwem Powiatowym w Pińczowie, sądem, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Pińczowie, służbą zdrowia, Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu pińczowskiego, policją, rodzinami zastępczymi i rodzinami pomocowymi;
8. Monitoring i ewaluację Programu. Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji działań ujętych w Programie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji.

Zgodnie z art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Programie określono limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2018 – 2020. Program zakłada zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych poprzez utworzenie nowej lub przekształcenie rodziny niezawodowej, w latach 2018 – 1, 2019 – 1 oraz w 2020 – 1. Z ustaleń kontrolnych wynika, że w kontrolowanym okresie tj. od 01.01.2018 r. do dnia kontroli powiat pińczowski nie zrealizował zakładanych limitów, natomiast liczba rodzin zastępczych zawodowych uległa zmniejszeniu do 1 rodziny zawodowej na dzień kontroli.

Program opracowany prawidłowo. Jednak z uwagi na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej nie zostały zrealizowane założone w 3-letnim Programie limity utworzenia rodzin zastępczych zawodowych.

Ad. 2. Kwalifikacje kadry organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie pełniące funkcję Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej zatrudnia na etacie koordynatora 3 osoby. Zadania koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zostały wymienione w §25 Regulaminu Organizacyjnego Centrum i są zgodne z art. 77 ust. 3 w/w ustawy.

Wszyscy koordynatorzy posiadają kwalifikacje wymagane na stanowisku pracy, zgodne z art. 78 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Kontrola wykazała, że praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, koordynatorzy nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, co jest zgodne z art. 79 w/w ustawy.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w kontrolowanym okresie podnosili swoje kwalifikacje zgodnie z art. 77 ust. 5 w/w ustawy, uczestnicząc w szkoleniach:

- „Praca z dziećmi przejawiającymi zaburzenia (emocjonalne, zachowania lub zaburzenia psychiczne) i ich rodzinami. Depresja dzieci i młodzieży” – 2 koordynatorów,
- „Profilaktyka zdrowia psychicznego i seksualnego dzieci i młodzieży” – 2 koordynatorów,
- „Współpraca interdyscyplinarna – asystenta z rodzinami i służbami wspierającymi rodzinę – organizator rodzinnej pieczy zastępczej” oraz „Tworzenie planu pracy z rodziną oraz planu pomocy dziecku” – 1 koordynator.

W ramach poradnictwa zawodowego, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego koordynatorzy współpracują z psychologiem Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Pińczowie. Spotkania odbywają się na zasadzie „luźnych” rozmów w terminach dostosowanych do potrzeb pracowników Centrum. Koordynatorzy również wymieniają się doświadczeniami i rozwiązują problemy poprzez współpracę z koordynatorami z innych powiatów. Zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku do kontroli nr 1 cz. II, w drugim półroczu 2019 r. zaplanowane jest szkolenie „Jak uniknąć wypalenia zawodowego w pracy”.

Zadanie dotyczące kwalifikacji kadry organizatora pieczy zastępczej realizowane jest prawidłowo.

3. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.

Na dzień kontroli na terenie powiatu pińczowskiego zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku nr 1 cz. III funkcjonuje 46 rodzinnych form pieczy zastępczej, w tym: 33 rodziny spokrewnione, 12 rodzin niezawodowych i 1 rodzina zawodowa. Łącznie w rodzinnej pieczy zastępczej przebywa 69 dzieci.

W okresie objętym kontrolą żadna rodzina zastępcza nie została rozwiązana na wniosek starosty, ani nie pełniła jednocześnie funkcji rodziny zawodowej i spokrewnionej.

W kontrolowanym okresie na terenie powiatu pińczowskiego funkcjonowały 2 rodziny zastępcze zawodowe. W przypadku jednej rodziny umowa o pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej nie została przedłużona na kolejny okres, w związku z zaistniałą sytuacją rodzinną. Wychowankowie przebywający w tej rodzinie zostali przeniesieni do placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. Natomiast druga z rodzin na dzień kontroli nadal funkcjonowała zgodnie z umową – zlecenie nr 1/2016 z dnia 04.01.2016 r. mając pod opieką pięcioosobowe rodzeństwo.

Wszystkie rodziny zastępcze otrzymują należne świadczenia wynikające z ustawy w związku z umieszczeniem dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. Dokumentacja rodzin zawiera wnioski oraz decyzje o przyznanych świadczeniach.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 8 rodzin pełniących funkcję rodzin zastępczych, w tym: 1 zawodowej, 4 niezawodowych i 3 spokrewnionych. W aktach znajdowały się dokumenty potwierdzające wymagania formalne dotyczące osób sprawujących funkcję rodziny zastępczej, jak również dokumentacja dzieci przebywających w rodzinie, w tym: postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, karta informacyjna dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej (zał. nr 4), kwestionariusz dotyczący rodziny zastępczej (zał. nr 5), opinie o dziecku wystawione przez pedagoga/wychowawcę ze szkoły, opinie z poradni psychologiczno – pedagogicznej, decyzje o przyznaniu świadczeń finansowych, notatki służbowe z wizyt u rodziny itp.

Wszystkie dzieci zostały umieszczone w rodzinach zastępczych na podstawie orzeczenia sądu zgodnie z art. 35 w/w ustawy. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych na terenie powiatu pińczowskiego jest zgodna z przepisami ustawy.

Osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej są zobowiązane zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy do przedstawiania, co dwa lata zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz opinii o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wystawionej przez psychologa.

W dokumentacji skontrolowanych rodzin zastępczych znajdowały się stosowane zaświadczenia lekarskie, o których mowa powyżej. Ponadto rodziny posiadały *informację o badaniu psychologicznym*, która zawierała opinię i wnioski na temat jej funkcjonowania wystawione przez psychologa (zał. nr 6). Zdaniem osób kontrolujących zasadnym jest, aby w informacji/opinii znajdowała się adnotacja o posiadaniu przez osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W myśl art. 77 ust. 1 ustawy rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z informacją zawartą w załączniku nr 1 cz. III na dzień kontroli 3 koordynatorów miało pod opieką łącznie 46 rodzin zastępczych. Liczba rodzin objętych opieką przez jednego koordynatora jest zgodna z art. 77 ust. 4 w/w ustawy.

Kontakty koordynatorów z rodzinami tj. rozmowy telefoniczne, spotkania w siedzibie PCPR-u oraz wizyty w środowisku odbywają się w zależności od potrzeb rodziny i dotyczą m.in.: spraw bieżących rodziny, sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci przebywających w pieczy, spotkań dzieci z rodzicami biologicznymi, współpracy z asystentem rodziny, sytuacji szkolnej, trudności wychowawczych, pomocy w wypełnianiu wniosków i uzupełnianiu dokumentacji, udziału w zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, spraw sądowych, pomocy usamodzielnianym wychowankom i inne.

Jednym z zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy jest przygotowanie we współpracy z rodziną zastępczą planu pomocy dziecku. Każde dziecko, którego dokumentację sprawdzono, miało opracowany „Plan pomocy dziecku” (zał. nr 7), który modyfikowany jest raz w roku. Plany zawierają m.in.: dane osobowe dziecka, rodziny zastępczej oraz informację dot. sytuacji prawnej. W dokumencie określony został cel np.: *kontynuacja pobytu w rodzinie zastępczej, przygotowanie do usamodzielnienia* oraz działania długo i krótkoterminowe służące osiągnięciu celu. Działania realizowane są w następujących obszarach np.: utrzymanie kontaktów z rodziną – potrzeby dziecka, sytuacja zdrowotna dziecka, potrzeby dziecka w sferze: emocjonalnej, bytowej, rozwojowej, społecznej i religijnej, rozwój edukacji dziecka,

funkcjonowanie w grupie, środowisku rówieśniczym i szkolnym, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych, a także rozwijanie zainteresowań, uzdolnień. Ponadto w planach określono terminy realizacji, osoby odpowiedzialne oraz wnioski do dalszej pracy. Cele pracy są trafnie określone, a wskazane w planach działania odnoszą się do aktualnej sytuacji dziecka.

Plany podpisane są tylko przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, brak podpisu rodziny zastępczej, z którą jest wspólnie opracowywany.

a) Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, w tym dzieci cudzoziemskich.

Powiat pińczowski ponosi koszty za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej zarówno na terenie swojego powiatu, jak i na terenie innych powiatów, co jest zgodne z art. 180 ust. 13 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą, powiat ponosił koszty pobytu:

- 61 dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej (w tym: 56 dzieci przebywających na terenie powiatu pińczowskiego i 5 na terenie innych powiatów),
- 9 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywających w placówkach na terenie innych powiatów.

Miesięczny koszt świadczeń na dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, ponoszonych przez powiat pińczowski, został przedstawiony w załączniku nr 1 cz. III.

Zgodnie z art. 191 ust. 5 ustawy, umieszczenie dziecka pochodzącego z terenu powiatu pińczowskiego w pieczy zastępczej na terenie innego powiatu następuje na podstawie zawartego porozumienia w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków związanych z utrzymaniem dziecka. W kontrolowanym okresie powiat pińczowski posiadał porozumienia m.in. z powiatem kazimierskim (1 dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej i 2 dzieci w POW), proszowickim (1 dziecko w rodzinie zastępczej spokrewnionej), sandomierskim (2 dzieci w rodzinnym domu dziecka), koneckim (1 dziecko w rodzinie zastępczej niezawodowej), starachowickim (4 dzieci w POW typu rodzinnego) oraz buskim (3 dzieci w POW).

b) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej powinna być przeprowadzana w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci poniżej 3 lat nie rzadziej niż co 3 miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co 6 miesięcy.

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji oraz z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. III w kontrolowanym okresie ORPZ zorganizował 138 zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Z każdego posiedzenia zespołu sporządzane są protokoły, w których dokonywana jest ocena zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Do każdego protokołu dołączona jest lista obecności uczestników zespołu. Protokoły znajdują się w dokumentacji rodzin zastępczych (zał. nr 8).

Ocena sytuacji dzieci uwzględnia informacje, o których mowa w art. 129 ustawy i jest przeprowadzana terminowo. W ocenie uczestniczą: osoby sprawujące funkcję rodzin zastępczych, pedagodzy lub wychowawcy ze szkół, pracownicy ośrodków pomocy społecznej, psycholog z OIK w Pińczowie, kuratorzy sądowi i społeczni, przedstawiciele Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego, rodzice biologiczni z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej oraz pracownicy PCPR w Pińczowie. Do udziału w zespołach zapraszani są także przedstawiciele właściwego sądu.

Zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ocena dotycząca zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej przesyłana jest do właściwego sądu (zał. nr 9 i nr 10). W trakcie kontroli zwrócono uwagę, aby na ocenach umieszczać daty ich sporządzenia.

c) Dokonywanie oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji oraz jakości wykonywanej pracy w myśl art. 132 - 134 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Pierwsza ocena powinna zostać przeprowadzona nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od dokonania pierwszej oceny. Następne oceny powinny być sporządzone nie rzadziej niż co 3 lata.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz analizy dokumentacji wynika, że w/w oceny sporządzane były dla wszystkich rodzin raz w roku. Osoby kontrolujące poinformowały

dyrektora Centrum, że w przypadku rodzin zastępczych funkcjonujących dłużej niż 2 lata, nie ma konieczności dokonywania oceny co roku, jednak z zachowaniem terminu, o którym mówi w/w artykuł.

Ocenie poddawane są następujące aspekty wynikające z art. 40 w/w ustawy: traktowanie dziecka w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej; zapewnienie dziecku dostępu do przysługujących świadczeń zdrowotnych; zapewnienie kształcenia, wyrównywania braków rozwojowych i szkolnych; zapewnienie wypoczynku i organizacji czasu wolnego; zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, rozwojowych, społecznych oraz religijnych dziecka; zapewnienie ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka; umożliwienie kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi. Oprócz tego rodzina oceniana jest pod kątem współpracy z ośrodkiem adopcyjnym, organizatorem i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, a także czy nadal spełnia warunki określone w art. 42 ustawy (zał. nr 11).

Ocena natomiast nie zawiera pouczenia o możliwości złożenia do niej zastrzeżeń przez osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej i prowadzących rodzinny dom dziecka, w ciągu 14 dni od jej otrzymania zgodnie z art. 134 ust. 2 a ustawy.

W okresie objętym kontrolą Centrum dokonało łącznie 31 ocen (w tym: 1 ocena rodziny zawodowej, 9 ocen rodzin niezawodowych i 21 ocen rodzin spokrewnionych). Wszystkie oceny rodzin zastępczych były pozytywne.

d) Sporządzanie opinii, o których mowa w art. 139 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli oraz zawartych w załączniku nr 1 cz. III wynika, że w kontrolowanym okresie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie nie sporządzało opinii, o których mowa w art. 139 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

e) Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W kontrolowanym okresie PCPR do ośrodka adopcyjnego zgłosił 12 dzieci przebywających w pieczy zastępczej z uregulowaną sytuacją prawną, w tym 3 rodzeństwa: 1 - pięcioosobowe i 2 trzyosobowe. Wraz ze zgłoszeniem przekazywane są dane osobowe dziecka

i rodziców biologicznych, informacje o stanie zdrowia dziecka oraz uzasadnienie zasadności procedury adopcyjnej (zał. nr 12).

Zgodnie z art. 4 pkt 8 oraz art. 4 a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dziecko ma prawo do wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą i wypowiedzenia się na ich temat, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają. Zdaniem osób kontrolujących zasadnym byłoby stosowanie w/w przepisu w stosunku do małoletnich, a w przypadku małych dzieci opinię rodzica zastępczego lub prowadzącego rodzinny dom dziecka w formie np. protokołu przesłuchania.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że zadnie realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Powiat pińczowski zapewnia dzieciom pieczę zastępczą, a tym samym ponosi świadczenia pieniężne na dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, zarówno na terenie powiatu, jak i poza nim. Dokumentacja rodzin zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej prowadzona jest prawidłowo. Okresowa ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej dokonywana jest terminowo, zgodnie z ustawą, natomiast ocena rodzin zastępczych sporządzana jest częściej niż wymaga tego zapis ustawy. Centrum przekazuje do Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną. Uchybienia mają charakter formalny i dotyczą: braku sporządzenia dat w tych ocenach, a także braku podpisu rodziny zastępczej pod planem pomocy dziecku.

4. Organizowanie wsparcia i finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

Wsparcie osób usamodzielnianych odbywa się w zależności od potrzeb usamodzielnianych wychowanków poprzez rozmowy wspierające, pomoc w przygotowaniu niezbędnej dokumentacji oraz poradnictwo specjalistyczne.

W okresie objętym kontrolą w powiecie pińczowskim (zgodnie z informacjami zawartymi w zał. nr 1 cz. IV) procesem usamodzielnienia objęto 37 wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej oraz 1 wychowankę z instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na dzień kontroli, proces usamodzielnienia został zakończony w przypadku 10 wychowanków, spośród których w ramach usamodzielnienia: 6 otrzymało pomoc pieniężną

na kontynuowanie nauki, 9 pomoc pieniężną na usamodzielnienie i 6 pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

W okresie objętym kontrolą 4 wychowankom zakończono przyznawanie pomocy na kontynuowanie nauki ze względu na niezaliczenie semestru oraz z uwagi na przerwanie nauki i wyjazd za granicę. Ponadto zawieszono pomoc dla 2 wychowanków z powodu braku aktualnego zaświadczenia o kontynuowaniu nauki.

Na dzień kontroli łącznie 28 wychowanków było w trakcie procesu usamodzielnienia w tym: 17 pełnoletnich wychowanków pozostało w rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 37 ust. 2 ustawy, natomiast 11 wychowanków opuściło pieczę zastępczą i realizowało indywidualny program usamodzielniania.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 10 usamodzielniających/usamodzielnionych wychowanków. W aktach znajdowały się następujące dokumenty: oświadczenia dotyczące wyznaczenia opiekuna usamodzielnienia, zgoda/akceptacja opiekuna na pełnienie tej funkcji (zał. nr 13); indywidualne programy usamodzielnienia podpisane przez wychowanka, opiekuna usamodzielnienia i zatwierdzone przez Dyrektora PCPR (zał. nr 14); weryfikacje programów (zał. nr 15); oświadczenia o pozostawaniu/rezygnacji z pobytu w rodzinie zastępczej po ukończeniu 18 r.ż. wraz ze zgodą rodziny zastępczej; wnioski o przyznanie pomocy z tytułu usamodzielnienia na kontynuację nauki (zał. nr 16), pomoc na zagospodarowanie (zał. nr 17) i pomoc finansową na usamodzielnienie (zał. nr 18); wywiady środowiskowe wraz ze stosownymi oświadczeniami (zał. nr 19), zaświadczenia potwierdzające kontynuację nauki, decyzje przyznające konkretny rodzaj pomocy; roczne oceny z realizacji programu usamodzielnienia dla osób kontynuujących naukę (zał. nr 20), a w przypadku zakończenia usamodzielnienia końcowa ocena programu usamodzielnienia (zał. nr 21).

Analiza dokumentacji wykazała, że wyznaczanie opiekunów procesu usamodzielnienia wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej w kilku przypadkach odbyło się bez zachowania ustawowo wskazanych terminów. W związku z powyższym Dyrektor PCPR-u złożyła stosowne wyjaśnienie (zał. nr 22), z którego wynika, że wychowankowie pomimo informowania o konieczności wyznaczenia opiekunów nie zgłaszają się w terminie do Centrum, wówczas wyznaczenie opiekuna odbywa się wraz z opracowaniem programu.

Weryfikacje programu usamodzielnienia dokonywane były przez wychowanków w porozumieniu z opiekunem i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz zatwierdzane przez Dyrektora Centrum. Zmiany dokonywane były najczęściej z powodu: opuszczenia

rodziny zastępczej, zmiany miejsca zamieszkania, zmiany opiekuna usamodzielnienia i zmian związanych z edukacją (np. zmiana szkoły lub kierunku kształcenia).

Pomoc usamodzielnianym wychowankom jest przyznawana na wniosek w drodze decyzji. Decyzje dotyczące przyznania pomocy finansowej w związku z usamodzielnieniem wydawane są z zachowaniem przepisów KPA. Wnioski o pomoc są opatrzone datą wpływu do Centrum, natomiast decyzje zawierają potwierdzenia doręczenia lub osobistego odbioru.

Rodzinom zastępczym, w których pozostają pełnoletni wychowankowie na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy wypłacane są ustawowe świadczenia i dodatki.

Zadanie dotyczące organizowania wsparcia i finansowania pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym realizowane jest prawidłowo z uchybieniami w zakresie przekraczania terminów wyznaczenia opiekuna usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych.

5. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W kontrolowanym okresie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie promowało ideę rodzicielstwa zastępczego poprzez: udział w kampanii Wojewody Świętokrzyskiego „Daj szansę sobie i dziecku, zostań rodzicem zastępczym”. W ramach promocji rodzicielstwa zastępczego rozpowszechniane były plakaty i ulotki informacyjne w siedzibie starostwa, powiatowego centrum pomocy rodzinie, gminnych ośrodków pomocy społecznej, ośrodka interwencji kryzysowej, poradni psychologiczno – pedagogicznej, poradniach ZOZ. Ponadto pracownicy Centrum promowali rodzicielstwo na imprezach kulturalno – rozrywkowych odbywających się na terenie powiatu pińczowskiego. Informacje nt. rodzicielstwa zastępczego zamieszczone są także na stronie internetowej PCPR-u.

Zadanie realizowane prawidłowo.

6. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych i placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

Na terenie Powiatu Pińczowskiego na dzień kontroli tj. 05.08.2019 r. nie funkcjonowały placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz placówki wsparcia dziennego. Powiat stara się zaspokajać potrzeby w zakresie pieczy zastępczej poprzez umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu.

Zadanie nierealizowane.

7. Organizowanie i finansowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

a) Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie prowadzi szkolenia dla rodzin zastępczych w ramach projektu „Uwierz w siebie – pomocna dłoń” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020. Rodziny zastępcze w 2019 r. uczestniczyły w szkoleniach i zajęciach organizowanych na terenie Pińczowa oraz podczas wyjazdów. Tematyka szkoleń dopasowana była do potrzeb rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających, były to szkolenia z zakresu:

- „Jak radzić sobie z lękiem, złością i rozczarowaniem” – 29 uczestników;
- „Mądre wychowanie – dobrym startem w przyszłość” – 15 uczestników.

W ramach projektu zorganizowano również wyjazdowe warsztaty dla rodzin zastępczych i dzieci pt. „Integracja rodzin z dziećmi drogą do porozumienia”, w których uczestniczyły 44 osoby, warsztat kreatywności decoupage dla 44 osób oraz festyn rodzinny promujący rodzicielstwo zastępcze „Nie ma jak rodzina”, w którym wzięło udział 44 uczestników. Zgodnie z Planem szkoleń/warsztatów dla rodzin zastępczych z terenu powiatu pińczowskiego na rok 2019, w drugim półroczu b. r., rodziny zastępcze będą mogły uczestniczyć m. in. w warsztatach „Strata i jej wpływ na zachowanie dziecka”, warsztatach z zakresu kompetencji społecznych itp. (zał. nr 23). Dokumentacja w powyższym zakresie zawiera harmonogramy spotkań, natomiast udział w szkoleniach lub warsztatach każdego z uczestników potwierdzają listy obecności (zał. nr 24).

W 2018 r. rodziny zastępcze uczestniczyły w szkoleniach pt. „Władza rodzicielska kontakty z dziećmi oraz bezpieczeństwo dzieci i młodzieży”, w których uczestniczyło 61 osób, a także „Podstawy rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży” – 22 uczestników (zał. nr 25).

Zadanie realizowane prawidłowo - Centrum podejmuje działania mające na celu podnoszenie kwalifikacji funkcjonujących rodzin zastępczych.

b) Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie przeprowadza nabór i kwalifikację kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Jak wynika z ustaleń kontrolnych, w Centrum nie ma zatrudnionych osób posiadających uprawnienia do szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze, w związku z czym szkolenia zlecane są osobom z innych jednostek, które posiadają stosowne uprawnienia i zatwierdzone programy szkolenia (zał. nr 1 cz VII). W roku 2018 szkolenia PRIDE-Rodzinną Opieką Zastępczą dla kandydatów z terenu powiatu pińczowskiego prowadzili pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z Buska – Zdroju, w szkoleniu wzięło udział 19 osób w tym 13 osób stanowiących rodziny spokrewnione, natomiast w 2019 r. szkolenie prowadzone było przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Nagłowicach i uczestniczyło w nim 6 osób.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie posiada wprowadzone Zarządzeniem NR 4/2014 Dyrektora Centrum z dnia 12 grudnia 2014 r. *Procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze* (zał. nr 26).

Przed skierowaniem kandydata na szkolenie dokonuje się analizy sytuacji kandydatów, poprzez złożenie stosownych dokumentów:

- pisemnego wniosku kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej według zał. nr 1 do Zarządzenia, w dokumentacji kilku rodzin znajdowały się również wnioski własnoręcznie napisane przez kandydatów (zał. nr 27);
- stosownych oświadczeń stanowiących załączniki do Zarządzenia m. in. oświadczenie o zapoznaniu się i akceptacji procedury kwalifikowania kandydatów, oświadczenie o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie procedury sprawdzającej oraz udział w badaniach pedagogiczno – psychologicznych, oświadczenie dotyczące władzy rodzicielskiej, obowiązku alimentacyjnego, a także posiadania zdolności do czynności prawnych, oświadczenie o niekaralności, oświadczenie dotyczące leczenia odwykowego.

W dokumentacji kandydatów, oprócz w/w oświadczeń znajdowały się również informacje z Krajowego Rejestru Sądowego;

- zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej zawierający zapis „brak przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka”;
- potwierdzenie zameldowania;
- zaświadczenie o zatrudnieniu oraz o dochodach za okres trzech miesięcy poprzedzających złożenie wniosku (w przypadku rolników zaświadczenie z Urzędu Gminy /PIT), w dokumentacji kandydatów brakowało zaświadczeń potwierdzających zatrudnienie oraz dochód;
- akt małżeństwa;
- kserokopii dokumentów potwierdzających wykształcenie kandydata;
- kserokopia dowodu osobistego.

Po weryfikacji dokumentów, pracownicy zespołu ds. pieczy zastępczej udają się z wizytą do domu kandydatów w celu ustalenia warunków bytowo – mieszkaniowych. Z wizyty sporządzony zostaje *Opis sytuacji rodziny zastępczej / kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej* (zał. nr 28).

Następnie kandydaci badani są pod kątem posiadania predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W dokumentacji kandydatów znajdowała się *Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej* (zał. nr 29) sporządzana przez koordynatora, (ocena przekazywana jest do sądu) oraz opinia pedagogiczna dotycząca kandydatów na rodzinę zastępczą sporządzona przez pedagoga współpracującego z Centrum.

Jak wynika z informacji zawartych w załączniku do kontroli nr 1 cz. VII badania psychologiczne kandydatów przeprowadzane są przez psychologów pracujących w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku – Zdroju. W dokumentacji kandydatów znajdowała się *Informacja o badaniu psychologicznym kandydatów na rodzinę zastępczą, opracowana pod kątem* (zał. nr 30) predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b.

Zadanie realizowane prawidłowo z uchybieniami. Po analizie *Procedury kwalifikowania kandydatów na rodziny zastępcze*, a także dokumentów znajdujących się w aktach kandydatów stwierdza się, że kwalifikacja odbywa się zgodnie z art. 42 ustawy.

W dokumentacji kandydatów brakowało zaświadczeń potwierdzających zatrudnienie oraz dochód, co należy uzupełnić.

8. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.

Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy oraz dzieci przebywających w różnych formach pieczy zastępczej realizowane jest głównie w ramach działań uwzględnionych w projekcie „Uwierz w siebie – pomocna dłoń”. Ponadto powiat pińczowski zapewnia wsparcie dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą poprzez:

1. Grupy wsparcia – w roku 2018 nie funkcjonowała grupa wsparcia, natomiast od kwietnia 2019 r. w ramach projektu została utworzona grupa wsparcia dla 15 rodzin zastępczych. W harmonogramie grupy wsparcia przewidziano 8 spotkań prowadzonych przez psychologa zatrudnionego w OIK-u, które odbywają się raz w miesiącu w trzech grupach (zał. nr 31). Z każdego spotkania sporządzany jest protokół, który zawiera krótki opis przebiegu spotkania (zał. nr 32) oraz listy obecności uczestników z każdej grupy (zał. nr 33).
2. Poradnictwo specjalistyczne – o możliwości uzyskania specjalistycznego wsparcia i pomocy psychologa lub radcy prawnego rodziny zastępcze są informowane przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracowników Centrum. Spotkania z psychologiem odbywają się w OIK-u, w siedzibie PCPR-u, a także w miejscu zamieszkania rodziny. W okresie objętym kontrolą 74 osoby będące rodziną zastępczą oraz 39 podopiecznych z rodzin zastępczych skorzystało z porad psychologa. Udzielone przez psychologa porady odnotowywane są w rejestrze pn.: „Indywidualne poradnictwo psychologiczne” (zał. nr 34) oraz w „Dzienniku psychologa” (zał. nr 35). Dodatkowo rodziny zastępcze i dzieci korzystają z poradnictwa oraz terapii w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Pińczowie. Rodziny zastępcze oraz pełnoletni wychowankowie mają także możliwość skorzystania z poradnictwa prawnego udzielanego przez radcę prawnego zatrudnionego w PCPR oraz nieodpłatnej pomocy prawnej w Starostwie Powiatowym w Pińczowie (zał. nr 36). Ponadto wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów zapewniają koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej oraz pracownicy Centrum, co jest dokumentowane w „Rejestrze osób zgłaszających się o pomoc i poradę do PCPR” (zał. nr 37).
3. Zapewnienie rodzinom zastępczym badań psychologicznych, których przeprowadzanie powiat pińczowski zleca dwóm psychologom zatrudnionym w PCPR w Busku Zdroju.

4. Wsparcie rodzin zastępczych w celu zachowania i wzmocnienia ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego poprzez realizację zaplanowanego w ramach projektu szkolenia pn.: „Jak przeciwdziałać zjawisku wypalenia zawodowego”.

Zgodnie z art. 83 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, starosta może przyznać osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą dodatkowe świadczenia finansowe. W 2018 roku (zał. nr 38), Centrum przyznało sprawującym rodzinną pieczę zastępczą cztery świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka w łącznej wysokości 2 600 zł. Ponadto wypłacono środki finansowe na utrzymywanie lokalu w budynku wielorodzinnym lub jednorodzinym w kwocie 8 318 zł oraz świadczenie na pokrycie kosztów związanych z remontem łazienki w kwocie 2000 zł dla Rodzinnego Domu Dziecka w Sandomierzu.

Zadanie realizowane prawidłowo. Powiat zapewnia osobom sprawującym pieczę zastępczą oraz podopiecznym różnorodne formy wsparcia i pomocy, tj.: szkolenia, warsztaty, poradnictwo specjalistyczne, grupy wsparcia, spotkania integracyjne oraz dodatkowe środki finansowe.

9. Zapewnienie przeprowadzania przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

Zgodnie z informacją zawartą w załączniku do kontroli nr 1 niezbędne badania lekarskie wykonywane są w ramach ubezpieczenia w NFZ. W przypadku, gdy zaistnieje konieczność wykonania dodatkowych płatnych badań w ZOZ Pińczów, ich koszt pokryje PCPR. W kontrolowanym okresie nie zaistniała konieczność pokrycia kosztów dodatkowych badań lekarskich.

Zadanie realizowane prawidłowo.

10. Prowadzenie rejestrów danych, o których mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie prowadzi *Rejestr danych o osobach pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej i rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny domu dziecka*. Rejestr prowadzony jest na każdy rok osobno. Dane w nim zawarte wykazywane są w formie tabelarycznej i zawierają

informacje zgodnie z art. 46 ust. 2 ustawy. Na dzień kontroli w rejestrze na rok 2019 wykazanych było 13 rodzin w tym 1 zawodowa i 12 niezawodowych.

Zgodnie z art. 46 ust. 4 w/w ustawy dane z w/w rejestru Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na bieżąco przekazuje do sądu.

Zadanie realizowane prawidłowo.

11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

Zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku do kontroli nr 1 cz. XI, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie współpracuje z właściwymi ośrodkami pomocy społecznej. Współpraca polega na kompletowaniu dokumentacji o rodzinie biologicznej, rodzeństwie dziecka, sytuacji zdrowotnej, socjalnej. Ponadto Centrum zaprasza ośrodki pomocy społecznej na zespoły ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, kontaktuje się z asystentami i pracownikami socjalnymi. W dokumentacji rodzin zastępczych znajdują się pisma m.in. z ośrodków pomocy społecznej dotyczące informacji nt. rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, współpracy z asystentem.

Zadanie realizowane prawidłowo.

12. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej - informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 8, za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

Zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku do kontroli nr 1 cz. XII, powyższe zadanie nie było realizowane. W przypadku rodziców nieponoszących opłaty zgodnie z art. 193 ust. 8, z uwagi na niskie dochody, niepełnosprawność i trudną sytuację zostali oni zwolnieni z opłaty za pobyt dziecka w pieczy. Szczegółowe warunki umorzenia w całości lub części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej określa Uchwała Nr XVIII/109/2012 Rady Powiatu w Pińczowie z dnia 21 marca 2012 r., co jest zgodne z art. 194 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zał. nr 39, 40).

Zadanie nie jest realizowane. Centrum odstępuje od ustalenia opłaty zgodnie z Uchwałą Nr XVIII/109/2012 Rady Powiatu w Pińczowie z dnia 21 marca 2012 r.

13. Finansowania dodatku, o którym mowa w art. 115 ust 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 r. ż. w rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W kontrolowanym okresie dodatek wychowawczy został przyznany 33 rodzinom zastępczym na 50 dzieci w 2018 r. i 35 rodzinom zastępczym na 53 dzieci w 2019 r. Jak wynika z informacji zawartych w załączniku do kontroli nr 1 cz. XIII, nie było przypadków odmowy dodatku wychowawczego. Dodatek przyznawany jest decyzją administracyjną na wniosek rodziny zastępczej (zał. nr 41). Następnie rodzina zastępcza zostaje poinformowana o wszczęciu postępowania, natomiast koordynator rodzinnej pieczy zastępczej weryfikuje sytuację rodziny pod kątem ustalenia prawa do dodatku (zał. nr 42 , nr 43).

Zadanie realizowane prawidłowo.

14. Pomoc przyznawana osobom usamodzielnianym opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz pomoc w integracji ze środowiskiem tych osób.

W kontrolowanym okresie procesem usamodzielnienia objętych było 3 wychowanków z młodzieżowych ośrodków wychowawczych, których dokumentację przeanalizowano w trakcie kontroli. W aktach znajdowały się następujące dokumenty: oświadczenie, w którym wychowanek wskazuje opiekuna usamodzielnienia wraz z jego zgodą na pełnienie tej funkcji; indywidualne programy usamodzielnienia zatwierdzone przez Dyrektora PCPR-u; wnioski wychowanków o przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki oraz decyzje przyznające pomoc. Ponadto wśród dokumentacji znajdowały się zaświadczenia potwierdzające kontynuację nauki, informacje pisemne przesyłane z MOW o planowanym terminie usamodzielnienia wychowanków lub o opuszczeniu ośrodka, wywiady oraz stosowane oświadczenia. Wszystkim 3 wychowankom przyznano pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki. W jednym przypadku pomoc została zakończona z dniem 1.02.2019 r. z powodu przerwania nauki i podjęcia zatrudnienia (zał. nr 44), co zostało uwzględnione w weryfikacji indywidualnego programu usamodzielnienia (zał. nr 45).

Analiza dokumentacji wykazała, że terminy określone w przepisach dotyczących procesu usamodzielnienia wychowanków opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze tj. art. 88 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej są przestrzegane, a prowadzona w/w zakresie dokumentacja jest rzetelna i kompletna.

Zadanie realizowane prawidłowo.

15. Kontrola nad organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej, rodzinami zastępczymi, prowadzącymi rodzinne domy dziecka oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi (art. 38 b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

Zgodnie z Uchwałą Nr 224/2017 Zarządu Powiatu Pińczowskiego z dnia 2 lutego 2017 r. w sprawie upoważnienia do sprawowania kontroli nad organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej i rodzinami zastępczymi zmienionej Uchwałą Nr 78/2019 Zarządu Powiatu Pińczowskiego z dnia 22 lipca 2019 r. do realizacji powyższego zadania wyznaczony został Członek Zarządu oraz kierownik Wydziału Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Pińczowie. Kontrole organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodzin zastępczych odbywają się zgodnie z *Planem kontroli* opracowanym na dany rok kalendarzowy (zał. nr 46, 47). W 2018 r. przeprowadzono 10 kontroli w rodzinach zastępczych w zakresie wsparcia rodzin zastępczych przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz zaspokajania potrzeb bytowych dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej. Natomiast w bieżącym roku do dnia kontroli nie przeprowadzono żadnej kontroli. Zgodnie z *Planem kontroli* termin kontroli wyznaczony został na III i IV kwartał w zakresie: potrzeb dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i wsparcia rodzin zastępczych przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto zaplanowana została również kontrola organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie prowadzenia dokumentacji rodzin zastępczych, pracy koordynatorów oraz wypłaty świadczeń. Z każdej przeprowadzonej kontroli sporządzany jest protokół wraz z zaleceniami pokontrolnymi (zał. nr 48).

Zadanie realizowane prawidłowo.

16. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art.187a ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pińczowie systematycznie korzysta z dofinansowania do wynagrodzeń koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, przyznawanego w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy

zastępczej". W roku 2018, powiat pińczowski otrzymał dotację na zatrudnienie 3 koordynatorów, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r., w łącznej wysokości 51 338,00 zł, kwota środków własnych wynosiła 31 499,82 zł.

W roku bieżącym powiat ponownie złożył zapotrzebowanie na dofinansowanie wynagrodzenia 3 zatrudnionych koordynatorów w łącznej wysokości 64 030,29 zł, natomiast kwota planowanego wkładu własnego wynosi 45 563,34 zł.

Zadanie realizowane prawidłowo. Powiat regularnie realizuje zadania wynikające z rządowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poprzez zatrudnienie koordynatorów, których wynagrodzenie dofinansowane jest w ramach programu.

Ustaleń dokonano na podstawie:

- rozmów z Dyrektorem PCPR w Pińszowie, koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej;
- analizy dokumentacji: załącznika do kontroli, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia, Statutu i Regulaminu Organizacyjnego PCPR, informacji pisemnych sporządzonych przez dyrektora na potrzeby kontroli, dokumentacji rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy, dokumentacji usamodzielnianych wychowanków oraz innej dokumentacji dotyczącej zakresu kontroli.

Mając na uwadze powyższe wydaje się następujące zalecenie pokontrolne.

1. Podczas aktualizacji Regulaminu Organizacyjnego Centrum uzupełnić brakujące zadania wynikające art. 76 pkt. 3 a oraz 14 a.
2. Dokumentację rodzin zastępczych uzupełnić o brakujące dokumenty potwierdzające zatrudnienie oraz dochód zgodnie z art. 42 ust. 3 ustawy.
3. Przestrzegać terminu wyznaczenia opiekuna usamodzielnia, o którym w art. 145 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 poz. 1111) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich

uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 197 e i 197 f ustawy o której mowa, w przypadku niepodjęcia lub niewykonania czynności wynikających z zaleceń pokontrolnych, mających na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych istotnych uchybień lub nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wojewoda może orzec o czasowym lub stałym cofnięciu zezwolenia na prowadzenie tej placówki.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli zostaną ujawnione rażące zaniedbania lub zaniechania realizacji obowiązków ustawowych, wojewoda może wezwać jednostkę samorządu terytorialnego do wyznaczenia wykonawcy zastępczego, w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania wezwania.

W przypadku niewyznaczenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wykonawcę zastępczego w terminie, o którym mowa, wojewoda może wystąpić do sądu administracyjnego ze skargą na bezczynność organu jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

..... Alicja Szlach
..... Anna Knap - Piotrowska
..... Katarzyna Arcus

(osoby kontrolujące)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

.....
Mariusz Pysiek
ZASTĘPCA DYREKTORA

..... WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

(zarządzający kontrolę)